

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM

Minősítés szintje: „KORLÁTOZOTT TERJESZTÉSŰ!”
 Érvényességi idő: 2019.05.30. óra, perc a vizsgabefejezés szerint.
 Minősítő neve, beosztása: Kovács Kornél s.k. ITM osztályvezető
 Készítő szerv: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal
 Készítő szerv iktatószáma: 00188/2/2019/NFM közl. IR Komplex
 Kiadmányozás dátuma: 2019.04.15.
 Példányszám: 1 eredeti példány
 Példánysorszám: 1.
 Terjedelem: 10 lap
 Az 1. eredeti példány címzettje: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal
 Másolati példányok készítése: nyomdai úton, a minősítő külön utasítása szerinti példányszámban
 Másolati példányok elosztása: külön iraton
 Irrattári tételszám: 801

Komplex szakmai vizsga Központi írásbeli vizsgatevékenység, Javítási - értékelési útmutató

A szakképesítés azonosítószáma és megnevezése:

55 525 01 Autótechnikus

A vizsgafeladat megnevezése:

Autótechnikus szakmai alapjai

Jóváhagyta:

2019

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

35/2016. (VIII. 31.) NFM rendelet szakmai és vizsgakövetelménye alapján.

Szakképesítés azonosítószáma és megnevezése

55 525 01

Autótechnikus

Értékelési skála:

81 – 100 pont	5 (jeles)
71 – 80 pont	4 (jó)
61 – 70 pont	3 (közepes)
51 – 60 pont	2 (elégséges)
0 – 50 pont	1 (elégtelen)

A javítási-értékelési útmutatótól eltérő helyes megoldásokat is el kell fogadni.

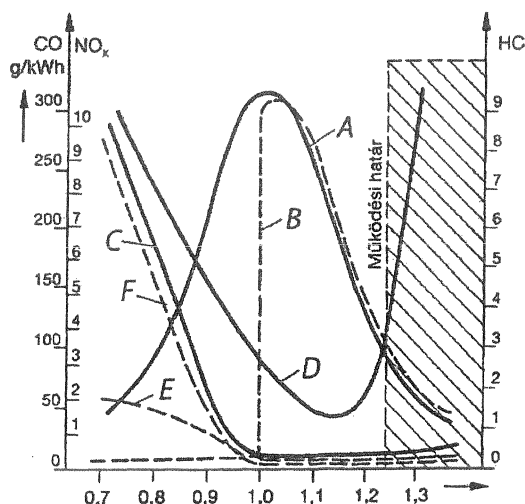
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 30%.

1. feladat

Összesen: 14 pont

Az alábbi ábrán az Otto-motor kipufogógáz-összetevők változása látható a légviszony függvényében.

- a) A nagybetűk a koordináta függőleges tengelyén is jelölt kipufogógáz-összetevők változásait mutatja. Azonosítsa be az összetevőket, és írja az összetevők után, hogy azt a katalizátor előtt vagy a katalizátor után mérték!

A – NO _x a katalizátor előtt	1 pont
B – NO _x a katalizátor után	1 pont
C – CO a katalizátor előtt	1 pont
D – CH a katalizátor előtt	1 pont
E – CH a katalizátor után	1 pont
F – CO a katalizátor után	1 pont

- b) Milyen benzin-levegő keveréket (szegény, elméleti, dús) jelentenek az alábbi légviszony értékek?

$\lambda = 0,93$	Dús	1 pont
$\lambda = 1,07$	Szegény	1 pont
$\lambda = 1,00$	Elméleti	1 pont

Számolja ki, hány kg levegőt használt fel a motor, $\lambda = 0,93$ -as légviszonynál 1 kg benzin elégetéséhez, ha 1 kg benzin tökéletes elégetéséhez 14,7 kg levegő szükséges!

$$m_{lt} = \lambda \cdot m_{le} \quad 1 \text{ pont}$$

$$m_{lt} = 0,93 \cdot 14,7 \text{ kg} = 13,671 \text{ kg} \quad 1 \text{ pont}$$

Hány m³ levegő felhasználásnak felel ez meg, ha a levegő sűrűsége $\rho_{lev} = 1,25 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$?

$$V_1 = \frac{m_{lt}}{\rho_{lev}} \quad 1 \text{ pont}$$

$$V_1 = \frac{13,671 \text{ kg}}{1,25 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}} = 10,93 \text{ m}^3 \quad 1 \text{ pont}$$

Számolja ki egy 74 kW teljesítményű motor óránkénti NO_x-kibocsátását, ha a fajlagos károsanyag-kibocsátás értéke 11 g/kWh!

$$\text{NO}_x = 11 \frac{\text{g}}{\text{kWh}} \cdot 74 \text{ kW} = 814 \frac{\text{g}}{\text{h}} \quad 1 \text{ pont}$$

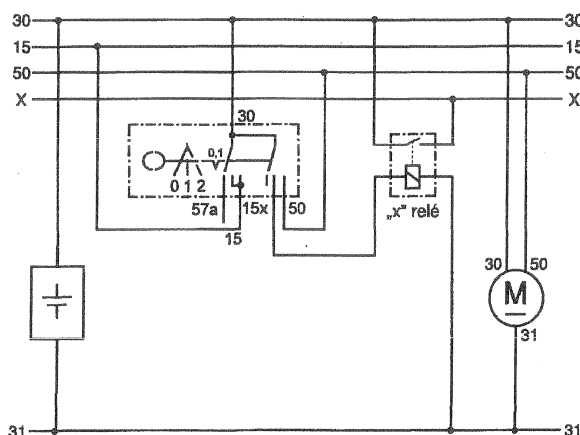
2. feladat

Összesen: 16 pont

Az alábbi ábrán egy korszerű jármű alapsatlakozásainak részlete látható.

a) Egészítse ki a rajzot úgy, hogy a kapcsolás működőképes legyen!

3 pont

b) Milyen fogyasztókat kapcsolnak a gyújtáskapcsoló 15-ös jelű pontjára?
(Írjon legalább két példát!)

Azokat a fogyasztókat kell csatlakoztatni, amelyeknek járó motor mellett kell üzemelniük (pl. gyújtás, irányjelző).

3 pont

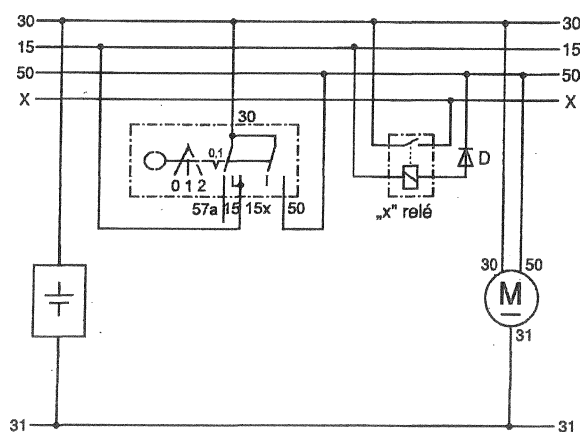
c) Milyen fogyasztókat kapcsolnak az „x”jelű csatlakozásra?
(Írjon legalább két példát!)

Az „x” kontaktusra azokat a fogyasztókat kell rákapcsolni, amelyeknek járó motornál kell üzemelniük, de az indítózás közben nem kell feszültség alatt maradniuk (ablaktörlő, fűtésmotor).

3 pont

d) Az „x” kontaktust létre lehet hozni egyszerű gyújtáskapcsoló esetén is.
Egészítse ki a kapcsolást úgy, hogy az működőképes legyen!

3 pont

Mi a feladata a kapcsolásban szereplő „D” jelű diódának?

A dióda bekötésével megfelelő csatlakozások esetén indítózaskor garantálható a relé szétkapcsolása.

2 pont

Mi ennek a megoldásnak a hátránya?

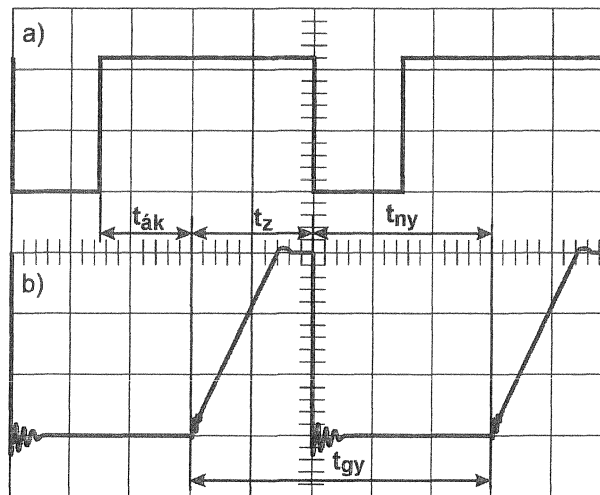
Egyes indítómotor-hibák esetén az „x” relé is működésképtelenné válik, és ez részben működésképtelenné teszi a jármű villamos hálózatát.

2 pont

3. feladat

Összesen: 14 pont

- a) Az alábbi ábrán egy Hall-jeladóval vezérelt zárasszög-vezérlésű, primeráram-határolós gyújtóberendezés oszcillogramjai láthatók.

A gyújtóberendezés mely oszcillogramja látható az a), illetve a b) jelű ábrán?

a) jelű ábrán: A **Hall-generátor vezérlőfeszültségének jele** 1 pont

b) jelű ábrán: A **primer áram jele** 1 pont

Jelölje az ábrán a gyújtási időt (t_{gy}), a nyitási időt (t_{ny}), a zárási időt (t_z), valamint az áramkésleltetési időt (t_{ak})! 4 pont

- b) Határozza meg a gyújtási időt, a zárási időt, valamint a zárasszög százalékos értékét, ha az oszcilloszkóp vízszintes eltérítő egysége 2 ms/DIVv állásban van!

A gyújtási idő: $t_{gy} = 2 \text{ ms/DIV} \cdot 5 \text{ DIV} = 10 \text{ ms}$ 2 pont

A zárási idő: $t_z = 2 \text{ ms/DIV} \cdot 2 \text{ DIV} = 4 \text{ ms}$ 2 pont

A zárasszög: $\alpha_z (\%) = \frac{t_z}{t_{gy}} \cdot 100\% = \frac{4 \text{ ms}}{10 \text{ ms}} \cdot 100\% = 40\%$ 2 pont

- c) A vezérlőfeszültség jelalakjából állapítsa meg, mekkora lehet maximálisan a zárasszög értéke a zárasszög-szabályozás befejeztével! A vezérlőserleg és kivágásának százalékos aránya: 70-30%.

Így a zárasszög maximális értéke: **70%** lehet. 1 pont

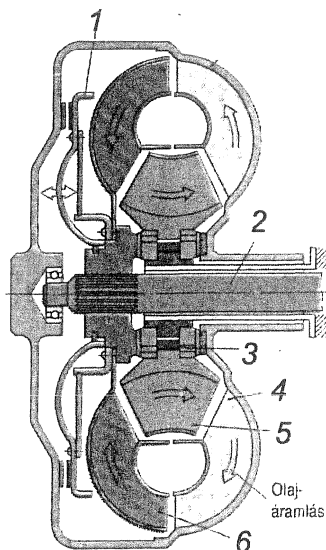
- d) Határozza meg a vezérlőfeszültség nagyságát, ha a függőleges eltérítés 5V/DIV állásban van!

$U_v = 5 \text{ V/DIV} \cdot 2,2 \text{ DIV} = 11 \text{ V}$ 1 pont

4. feladat

Összesen: 18 pont

- a) Nevezze meg az alábbi ábrán lévő hidrodinamikus nyomatékvtó számokkal jelölt részeit, és írja le a kialakítására, működésére vonatkozó legfontosabb jellemzőket!

1 – súrlódó tengelykapcsoló	1 pont
2 – hajtótengely	1 pont
3 – szabadonfutó	1 pont
4 – szivattyúkerék	1 pont
5 – vezetőkerék	1 pont
6 – turbinakerék	1 pont

Jellemzői:

3 pont

- A hidrodinamikus nyomatékvtó lapátjai speciálisan hajlítottak.
- A turbina és a vezetőkerék lapátjainak görbületei úgy vannak kialakítva, hogy az áramló folyadékot jelentős irányváltoztatásra kényszerítsék.
- A beépített harmadik ún. vezetőkerék a nyomatékmodosítást teszi lehetővé.

- b) Írja le az alábbi fogalmak jelentését és kiszámításuk módját!

Hidraulikus áttétel (i_H):

A turbina és a szivattyú fordulatszámának a hányadosa: $i_H = \frac{n_t}{n_{sz}}$ 2 pont

Hidraulikus nyomatékmodosítás (k_H):

A turbina és a szivattyú nyomatékának a hányadosa: $k_H = \frac{M_t}{M_{sz}}$ 2 pont

Hidraulikus hatásfok (η_H):

A turbina és a szivattyú teljesítményének a hányadosa:

$$\eta_H = \frac{P_t}{P_{sz}} = \frac{M_t \cdot 2 \cdot \pi \cdot n_t}{M_{sz} \cdot 2 \cdot \pi \cdot n_{sz}} = k_H \cdot i_H \quad 3 \text{ pont}$$

- c) Mire szolgálnak a fenti ábrán látható 1-es és 3-as jelű szerkezeti elemek?

A nyomatékvtó hatásfokának javítására. 1 pont

- d) Mikor a legnagyobb a hidrodinamikus nyomatékvtó nyomatékmodosítása?

A megfelelő választ húzza alá! 1 pont

A motor maximális fordulatszámánál.

A motor közepes fordulatszámánál.

Induláskor.

5. feladat

Összesen: 8 pont

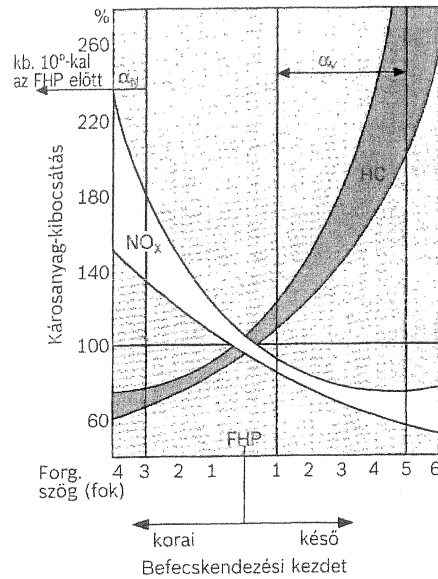
- a) Az alábbi ábra a korai és a késői befecskendezés hatását mutatja egy dízelmotor HC és NO_x emisszióra.

Jelölje a rajzon a korai és a késői befecskendezés kezdetét!

2 pont

Jelölje az NO_x és a HC alakulását a jelleggörbéken!

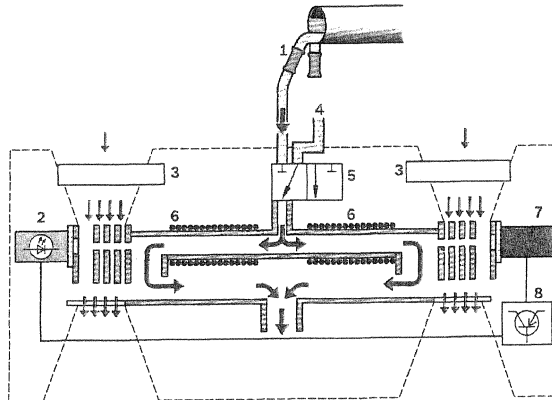
2 pont

- b) Mire szolgál az alábbi ábrán látható szerkezeti egység?

A dízelmotorok füstölésmérésére.

1 pont

- c) Egy dízelmotor füstölésmérésekor a műszer 25%-os értéket mutat. Mekkora fényelnyelési együtthatónak (K) felel ez meg, ha L értéke 430 mm?

A számításhoz az $K = -\frac{1}{L} \cdot \ln(1 - \frac{N}{100})$ összefüggést használja!

$$K = -\frac{1}{0,43} \cdot \ln(1 - \frac{25}{100}) = -\frac{1}{0,43} \cdot \ln 0,75 = -2,3558 \cdot (-0,287682) = 0,669 \text{ m}^{-1}$$

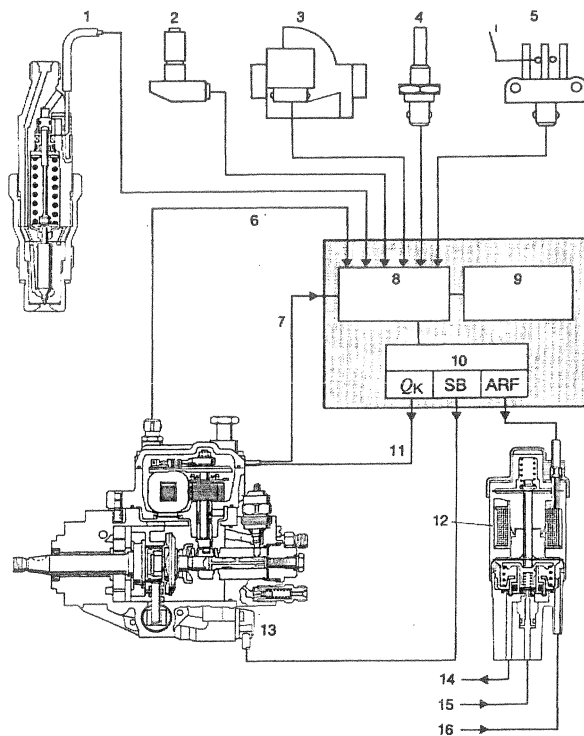
3 pont

6. feladat

Összesen: 11 pont

Az alábbi ábrán egy VE EDC dízelbefecskendező rendszerének blokkvázlata látható.

a) Nevezze meg az ábrán lévő alábbi számozott részeket!

1 – Befecskendezőszelep- (túlöket-) jeladó

1 pont

7 – Szabályozótolattyú útja

1 pont

11 – Dózisállító

1 pont

12 – Kipufogógáz-visszavezetés

1 pont

13 – Előbefecskendezés-állító mágnesszelep

1 pont

b) A fedélzeti diagnosztika egyik fő feladata, hogy a rendszer egyes elemeinek meghibásodásakor „intézkedjen”. A cél az, hogy a jármű mozgásképes maradjon, ameddig az műszakilag lehetséges.

Írja le, mi történik a motor üzemével az alábbi egységek meghibásodása esetén!

1. Hőmérséklet-jeladó hiba:

A motorirányító egység helyettesítő értékkel dolgozik

1 pont

2. Porlasztótű-löketadó hiba:

Szükségfutas program

1 pont

Az előbefecskendezési szög nem változik

1 pont

A maximális dózis csökken

1 pont

3. Gázpedál-potenciométer hiba:

Emelt alapjárat fordulatszám, amellyel a jármű még mozgásképes

1 pont

4. Dózisállítómű hiba:

A motor leáll

1 pont

7. feladat

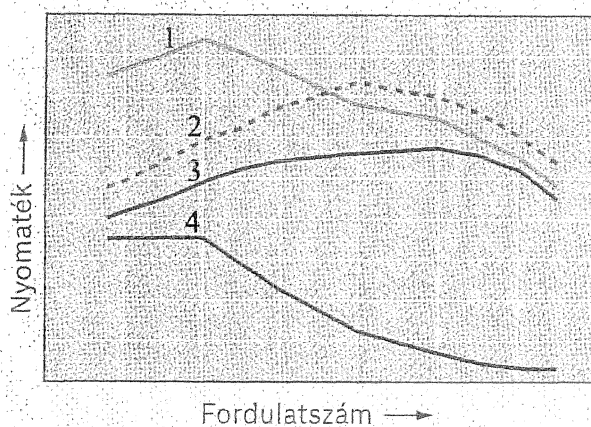
Összesen: 9 pont

a) Mikor beszélünk a járműiparban hibridhajtásról? Írja le a hibridhajtás lényegét!

Hibridhajtásról akkor beszélünk, ha a jármű egy olyan hajtóművel rendelkezik, amelyben két eltérő módon működő (pl. eltérő energiahajtót felhasználó) motor szolgáltatja a mechanikai energiát.

2 pont

b) Az alábbi ábrán négyféle hajtásmód nyomatéki diagramjai láthatók. Azonosítsa be azokat, és írja a megnevezések elé a megfelelő számokat!

4 – Villamos motor

1 pont

2 – Hagyományos belső égésű motor (1,6 literes)

1 pont

1 – Hibridhajtás

1 pont

3 – Kiseb belső égésű motor (1,2 literes)

1 pont

c) Sorolja fel a hibridhajtás alkalmazásának főbb céljait!

- **Tüzelőanyag-takarékosság.** (A hőerőgép mindig a gazdaságos üzemi munkapont-tartományban működik). 1 pont
- **Csökken a károsanyag-kibocsátás.** (Ha csökken a tüzelőanyag-felhasználás, csökken a CO₂-kibocsátás is). 1 pont
- **Teljesítménynövelés.** (A villamos motorral kiegészített rendszer korlátozott ideig lehetővé teszi egy kisebb hőerőgéppel ugyanannak a vezetési élménynek a lehetőségét, mint a nagyobbal). 1 pont

8. feladat

Összesen: 10 pont

Egy ügyfél gépkocsiját időszakos karbantartási átvizsgálásra hozta be a szakszervizbe, és Ön azt a feladatot kapta, hogy végezze el a gépkocsi 30 ezer kilométeres időszakos karbantartási vizsgálatát a szükséges alkatrészcsereikkel.

A karbantartás normaideje: 1,8 óra. Egy szerelő óradíja áfa nélkül 5000 Ft.

Az általános forgalmi adó 27%.

Számítsa ki az időszakos átvizsgálás költségét!

A számításhoz szükséges adatokat az alábbi táblázatból vegye!

Szükséges alkatrészek	Alkatrész száma	Egységár Ft/darab	Mennyiség
Motorolaj		2500 Ft/l	4 liter
Motorolajszűrő	FAO-76/84.2	1500	1 db
Levegőszűrő	FAP-397/235/41	1400	1 db
Pollenszűrő	FAK-370/235.30	1800	1 db
Fogasszíj	1987949194	6200	1 db
Fogasszíj feszítő	CR1810	13500	1 db
Vízpumpa		4800	1 db
Gyújtógyertya	OFGR8KQED	2200	4 db

A táblázatban szereplő adatok az áfát nem tartalmazzák!

Megoldás:

Motorolaj:	$2500 \text{ Ft/liter} \cdot 4 \text{ liter} =$	10 000 Ft	1 pont
Motorolajszűrő:		1500 Ft	
Levegőszűrő:		1400 Ft	
Pollenszűrő:		1800 Ft	
Fogasszíj:		6200 Ft	
Fogasszíj feszítő:		13500 Ft	
Vízpumpa:		4800 Ft	
Gyújtógyertya:	$2200 \text{ Ft/db} \cdot 4 \text{ db} =$	8800 Ft	1 pont
Alkatrészár összesen:		48 000 Ft	2 pont
Munkadíj:	$5000 \text{ Ft/óra} \cdot 1,8 \text{ óra} =$	9 000 Ft	2 pont
Áfa:	$(48\,000 \text{ Ft} + 9\,000 \text{ Ft}) \cdot 0,27 = 14\,499 =$	15 390 Ft	2 pont
A számla végösszege:		72 390 Ft	2 pont